

Fast psalmcykel för introitus och graduale.

En av de få verkliga nyheterna i den nya Evangelieboken av år 1942 (EB) var införandet av fasta psalmer för högmässans introitus och graduale. När gudstjänstdeltagarna kommer till kyrkan och där gör som sed är: slår upp sina psalmböcker och letar reda på den innevarande söndagen i EB, så finner de numera inte bara dagens fastställda böner och texter, utan också en anvisning om de båda viktigaste psalmerna i vår svenska högmässa: ingångs- och gradualpsalmerna. Och så kan det hända att deras blickar går från uppslaget i psalmboken till kyrkans nummertavla — men där har prästen låtit sätta upp *andra* psalmnummer än de i EB föreslagna. Och kanske våra kyrkobesökare tar sig en liten funderare på saken, medan det ringer samman: vad kan det bero på att prästen inte följer EB:s klara anvisning? Är han inte rentav skyldig att göra det? Vår EB är av Konungen gillad och stadfäst, och det faller aldrig prästen in att läsa några andra texter från altaret än de båda fastställda; har han då *rätt* att avvika från de anvisade psalmerna vid mässans begynnelse? Det kan också hända att prästen själv har gjort sig samma frågor och varit ganska oviss i sitt sinne.

Jag måste bekänna att jag blev åtskilligt betänksam, när jag först fick EB i min hand. Inte därför att jag inte skulle önska den begränsning i det fria psalmvalet, som en fast cykel för ingångs- och gradualpsalmerna skulle innebära; tvärtom har jag, så länge jag varit präst, sysslat med uppgiften att för egen del komma fram till just en sådan ordning. Men jag kunde svårligen gå med på att EB:s psalmcykel verkligen blivit den bästa möjliga. Och då uppstod genast den frågan: är jag nu verkligen bunden av dessa EB:s psalmer, eller får jag alltfört följa mina egna överväganden i ämnet?

När Ärkebiskopen i sitt Förslag till Handbok 1938 på mångas begäran intog en sådan fast cykel, anmärkte han att det »syntes hava ett icke ringa värde ur synpunkten av kyrkoårets aktualiserande för församlingen, om en relativ fasthet kunde åvägbringas, framför allt i fråga om valet av gradualpsalm, men ock gärna, fast ej så viktigt, i fråga om ingångspsalm». Hans avsikter var alltså tydliga: han ville lämna råd och anvisningar för psalmvalet, dock utan att binda prästen i det enskilda fallet. I samma riktning gick Ärkebiskopens ord i radio, då han i ett kort anförande

hösten 1942 presenterade den nya EB, dit psalmcykeln då hade överförts från handboksförslaget. Men EB:s eget förord berör saken blott knapphändigt. Orden faller så: »Ytterligare framhäves de olika tidernas och dagarnas särskilda innebörd genom ett rätt bruk av psalmboken, vartill också anvisning gives i evangelieboken.» Och därtill kommer den auktoritativa tyngd som *måste* falla över en psalmserie som utan kommentar beredes en plats vid sidan av vår Kyrkas av Konungen fastställda böner och texter. Utvecklingen kan knappast bli mer än en: att denna psalmcykel med tiden blir den allmänt använda och efterlevda, och att den alltmera kommer att betraktas som den för vår Kyrka officiellt fastslagna. Men är den verkligen det? Och vore detta verkligen önskvärt?

För att få full klarhet i den kyrkorättsliga situationen har jag vänt mig till en av medlemmarna i EB-kommittén och framställt mina dubier. Han svarade kategoriskt, att Kungl. Majt *icke* har stadfäst psalmerna. De är ej bindande, men att uppfatta som förslag till lämpliga psalmer, vilka det av praktiska skäl kan vara klokt att följa. »I vissa fall kunna de dock ersättas av bättre.»

Diskussionen om en fast psalmcykel kan alltså föras vidare. Prästen har alltjämt fria händer, han väljer själv söndagens psalmer som hittills. Och dock har härutinnan en delvis ny situation inträtt: han väljer högmässans båda viktigaste psalmer, ingångs- och gradualpsalmerna, under ständigt hänsynstagande till den psalmcykel som fått den enastående förmånsrätten att stå sida vid sida i vår EB med Kyrkans fastställda texter. Här är först och främst själva principen för valet av introitus och graduale ovedersägligen fastslagen: bägge dessa psalmer är beroende av dagens ställning i kyrkoåret och ägnade att än skarpare slipa ut dess relief; och gradualen rättar sig innehållsligt icke efter episteln, utan efter evangeliet. Men därtill kommer ju att EB:s psalmlista i stort sett tillvaratar frukterna av det kunniga och hängivna arbete som inom loppet av knappa 10 år nerlagts på detta område, och där utvecklingen markeras av namn sådana som Peters, Eidem och Adell. Det är i verkligheten ingenting mindre än en svensk tradition som här håller på att växa fram. Men hur värdefull denna än är, vore det efter undertecknads mening olyckligt, om utvecklingen nu i och med EB:s psalmcykel hämmades och stannade i växten. Slutstenen i verket är ännu inte lagd. Det visar för övrigt Montan-Ströms psalmvalslista för högmässan, vilken

varit oförvägen nog att redan samma år som EB utkom, ta upp dess psalmcykel till kritik. I princip finns här inget nytt; det nya är de friska, ofta överraskande synpunkterna, som verkligen efter min mening tillfört diskussionen åtskilligt av bestående värde. Blott som ett sådant diskussionsinlägg i en fråga som sedan länge legat mig om hjärtat, är efterföljande psalmcykel att fatta.

Har prästen den förmånsrätten att föreslå psalmerna vid våra gudstjänster, då må han ingalunda fatta sin uppgift lättvindigt och slentrianmässigt. Det har sagts om vår Psalmbok, att den torde kunna räknas som den evangeliska kristenhetens förnämligaste. Då gäller det verkligen för oss präster att rätt mynta ut dess rena guld.

Den höga gradualen
 en himlastege är,
 som oss ur tåredalen
 på starka toner bär.
 Var helgdag vi där uppe stå
 och sjunga Herrens pris.
 Ett ögonblick vi skåda få
 in i Guds paradis.

Med sång i hjärtat gå vi
 att tjäna Herren Gud.
 Inför Guds anlet stå vi
 med lov och fröjdeljud.
 Då strömmar kraft till helig strid
 ifrån Gud Faders tron.
 Vi lyftas ovan rum och tid
 av jubelsångens ton.

*

1 i Adv. 43:1—2; 41.

2 » » 586:1; 49.

3 » » 42:1; 43:3—7.

4 » » 35:1—2; 44.

2 i Adv. Ing. 42:4—5 undvikas på denna plats, då redan nästa sönd. har 42:1.

3 i Adv. Det råder en viss villrådighet om dagens grad. ps. EB:s förslag

är gott, men dels är psalmens första vv. redan förut nyttjade på 1 i Adv. dels klingar de nog alltför festligt på Johannesröstens dag. Adell har i stället 43:3—7, vilket säkerligen är bättre; passar därtill bättre efter den nya episteln. Eidem föreslår 35; synes dock för vek och sublim.

4 i Adv. Ing. 35:1—2 är här att fö-

redra; 41 har säkerligen redan hunnit mista något av sin friskhet och fägring.

Juld.	63: 1—3;	} 60.
	55;	
Annand. Jul	50: 1—2; 149: 3—5.	
Sönd. e. Jul	34: 1; 63: 8—13.	
Nyårsd.	461: 1; 466: 2—5.	
Sönd. e. Nyår	56: 2—4; 184.	

Juld. I EB:s förslag till ing. på högmässotid har väl hänsynen till koralintroitus varit avgörande.

Annand. Jul. Detsamma gäller tydligen också Annandagen. Men då blir också resten av ps. 150 outnyttjad i det stora flertalet av landets kyrkor. Påpekas bör att också 55: 3 har gammal och god hävd. Grad. Alla psalmvalslistor vid sidan av EB har här 150.

Sönd. e. Jul. Ing. Eller 62: 5—6.

Nyårsd. Grad. Gammal tradition kräver här 66; så ock Eidem och Montan-Ström. Vår psalmboks bestånd av egentliga nyårspalmer är dock så stort, att valet nog bör begränsas till dessa. Adells förslag överraskar: ingen nyårspsalms!

Sönd. e. Nyår. Grad. Adell framhåller det olämpliga i att bruka 430: 4—7 och därmed koralen 55 även på denna söndag. Bland doppsalmerna har 184 här företräde genom det på grund av upprepningen framhävda »Jag är döpt i Jesu namn». EB nyttjar psalmens första vers som ing.; de återstående vv. blir då givetvis oanvända.

Trett. d. Jul	69: 1; 67.
1 e. Trett.	207: 1—3; 206.
2 » »	326: 1—2; 482: 1—6.
3 » »	269: 1; 361: 6—10.
4 » »	310: 1—2; 298: 5—7.
5 » »	165: 1—2; 166.
6 » »	15: 1—2; 29.

Trett. d. Ing. Ps. 68 är den både religiöst och musikaliskt fulltonigaste

trettondedagspsalmen. Man ville gärna sjunga den i sin helhet, någon gång rentav på gradualens plats. Men väljes 68: 1—2 som ing., försvinner v. 3 helt och hållet ur högmässan, och vv. 4—5 kan inte gärna sjungas förr än påföljande söndag. 69: 1 har givetvis sin svaghet i koralen.

1 e. Trett. Grad. 206 är den äldre och religiöst tyngre psalmen; också den avslutande lovversen ger den företrädet som dagens graduale. Tyvärr återvänder vv. 1—2 redan på Kyndelmässodagen som introitus.

2 e. Trett. Stor tveksamhet råder tydligen beträffande psalmerna på hemmets söndag. Peters, Eidem och Adell har alla olika förslag till både ing. och grad.; den förstnämnde har dessutom i bägge fallen ändrat mening från första till andra upplagan av sin psalmvalslista. Om gradualen synes dock knappast någon tvekan behöva råda: den enkla, trohjärtade 482 har redan hunnit bli »det kristna hemmets sång framför andra» (Gabrielsson). Så ock EB.

3 e. Trett. Grad. Det är anmärkningsvärt, att den i gammalkyrkliga bygder högt värderade 361: 6—10 inte funnit någon användning i någon av här nämnda psalmcykler. Torde här vara att föredraga framför 425: 3—6, där endast v. 3 talar om tron. Så ock Stadener i sin postilla.

4 e. Trett. I och med den nya episteln vinner här 298: 5—7 företräde framför 310: 1—4 som dagens gradual. Som ingång lämpar sig då 310: 1—2 utmärkt. Så Montan-Ström. Däremot bör i ty fall 298: 1—4 ej brukas på gradualens plats på den snart infallande Septuagesima.

5 e. Trett. Adells initiativ att rädda ps. 25, »Olaus Petris otvivelaktigt yppersta psalm» (Liedgren), från förvisningen till denna dag är värt att beaktas, fastän den eljest är den sak-

ligt bästa. Dock synes dess naturliga plats vara, inte på 8 e. Tref., utan på Sexagesima. — EB:s förslag till ing. är med förlov sagt svagt.

6 e. Trett. Även här väcker EB:s förslag förvåning. Framför 130:1—2 som ing. (Montan-Ström) föredrar jag 15:1—2, eftersom den förra dock är en pingstpsalm. Likaledes 29 som grad.-ps. framför 177 med dess teologiskt diskutabla v. 2.

Septuag. 298:1—2; 38:8—10.

Sexag. 176:5—6; 25.

Septuag. Eller (EB): ing. 38:1; grad. 298:1—3 (sic!), där ing.-ps. jämväl har fastekaraktär (»Kristi blod»). Jfr. dock 4 e. Trett. Om den här förordade gradualen kan anmärkas, att just verserna 8—10, vilka betecknar psalmens höjdpunkt, är säregna för den svenska texten och därmed Olaus Petris eget verk.

Sexag. Märkbar osäkerhet råder beträffande psalmerna på Sexagesima. EB:s grad., 174:1—8 var förr den traditionella på Kristi Förklarings dag. Att 173 skulle vara vår yppersta psalm om Guds ord (så Peters och Adell), är nog tvivelaktigt; 401:1—4 (Eidem) talar om ödmjukhet. Då vore 172:1—4 att föredra. Men borde inte den svenske reformatorns Guds-Ordpsalm (jfr. 5 e. Trett.), med dess angelägna bön att försoningens budskap måtte framföras i folket och mottagas i hjärtana, borde inte den psalmens plats vid själva övergången till Fastan vara ganska given?

Fastlagssönd.	86:1;	89.
1 i Fastan	349:2;	77:1—4.
2 » »	273:1—2;	360.
3 » »	76:1—2;	96.
Midfastosönd.	33:1—2;	79:4—7.
5 i Fastan	93:1;	76:1—4.
Palmsönd.	71:1—2;	80:1—6.
Långfred.	75:3—4;	92.

Fastl. sönd. Ing. Om 94 väljes som pred. st. ps. (den bör nog förbehållas Palmsönd. och Långfredag), undviks 86 för koralens skull. Jag föredrar då 79:1—2 på denna plats före 70. Grad. är exempel på psalm som lyckligt förbinder epistel och evangelium.

1 i Fastan. Intr. Koralen föga lyckad. Grad. Även 123:3—6 skulle passa, men har i den nya psb. förts till tiden efter Påsk. Av samma skäl är 123:1—4 mindre lämplig på 3 i Fastan (Peters), liksom 121:3—7 (märk dock koralen) på Midf. s.

3 i Fastan. Ing. EB:s 123:4 är ingen fasteps. och leder i alltför hög grad »in medias res» (Montan-Ström). Grad. Ingen av psalmlistorna har berett plats åt den enkla, gedigna 96 och därmed åt dess koral under fastan; Adell har den, underligt nog, på 24 e. Tref.

Midfastosönd. Grad. Koralens »på en gång ljusa och vemodiga art» (Adell) svarar väl mot dagens åldriga prägel: Laetare; eljest kunde även 323:2—4 tänkas. Att välja en ren nattvardsp. synes mig mindre välbetänkt.

5 i Fastan. Ing. Både 79:1—2 och 86:1—2 (jfr dock Fastlagssönd.) är här goda; jag föredrar dock 93:1, som ingen av ps. listorna tycks finna användning för. Grad. Söndagen inleder den egentliga passionstiden; ford- rar en tyngre ps. (märk koralen). Så ock Peters och Adell.

Långfred. Det måste sägas vara mycket olämpligt att på en av årets största högtidsdagar som ing. använda den föga folkliga 98; koralen är på det hela taget okänd. Adells kritik av 92 som grad. är fast obegriplig.

Påskd.	102:1—2;	106.
Annand. Påsk.	113:1;	107.

- 1 e. Påsk 105:1—2; 108:1—4.
 2 » » 115:1; 119.
 3 » » 108:1—2; 114:1—6.
 4 » » 25:3; 293.
 Bönsönd. 321:1—2; 333:1—4.
 Kristi Him f. d.127:1—4; 125.
 6 e. Påsk 37:7; 111:2—5.

Annand. Påsk. Ing. Trots att 113 först 1937 kom in i psb., är den klassiskt luthersk (jfr. Peters och Eidem). EB har samma koral till ing. ps. på Annand. Påsk och 1 e. Påsk. Grad. Det är angeläget att i ps. cykeln få med den äldre 107 (så tidigare Peters); av 104, likaledes från gamla kyrkan, kommer oftare enskilda verser till användning, särskilt vid nattvardsgång. Ps. 108 hör avgjort hemma på 1 e. Påsk (så ock Peters och Eidem).

2 e. *Påsk.* En kompakt tradition fordrar här 119 som gradual. Svårigheten är då att sätta lämplig introitus; EB:s 161:3 hör hemma på Reform. d. Den möjligheten finns ju att bruka 307 som grad. Men håller koralen måttet? Att herdemotivet här är gammaltestamentligt, behöver ju inte vara avgörande. I så fall 119:1—2 som ing. ps.

3 e. *Påsk.* Ing. ps vällar tydligen svårigheter. Event. 329:4.

4 e. *Påsk.* Grad. Eller 120 (så tidigare Peters). Dagens psalmer bör under inga förhållanden väljas bland pingstpsalmerna, trots evangeliet. Dessa senare kan med fördel användas under förra delen av Trefaldighetstiden.

Bönsönd. Ing. Eller 306:1. Att använda 333:1 (Adell) eller 339:1 (Peters) är mindre tillrådligt, då dessa synnerligen användbara ps. då knappast kan återkomma på psalmlistan. Grad. Instämmer hjärtligt i Adells påpekande att koralen till 337 är alldeles för pompös på denna dag.

Kristi Him. f. d. Det finns åtskil-

ligt som talar för 127 som dagens graduale, dess lovsångston och dess förhålligande av den himlafarne Herren. Och ändå kan den aldrig uttränga Wallins himmelsfärdspsalm ur församlingens hjärta; det räcker inte med två verser som ingång (så Peters, Eidem och Adell).

6 e. *Påsk.* Grad. Pingstpsalmerna bör undvikas. Det finns dock bland våra påskpsalmer en som talar om Andens verk; den bjuder rentav ett stycke nådens ordning. Andra möjligheter 123:4—6 eller, i denna tid, 510.

- Pingstd. 134:1; 128.
 Annand. Pings136:1—2; 30.
 Hel. Tref:s dag 22; 24:2—5.
 1 e. Tref. 421:2—3; 297.
 2 » » 163:1—2; 255.
 3 » » 299:1—2; 362:3—6.
 4 » » 392:1—2; 408:3—7.
 5 » » 164:1; 239.
 6 » » 413:4—5; 407:1—4.

Pingstd. Det förvånar att Peters utbytt den gamla pingstversen 134:1 mot 164:1—2 som dagens ingångsps. Den likaledes medeltida 133 är en god gradual, men fråga är om ändå inte den nya 128, den enda psalm som direkt bygger på berättelsen om pingstundret, snart blir pingstpsalmen framför andra.

Hel. Tref:s d. Ing. Det vore behjärtansvärt att med Peters tillvarata 23 på denna plats. Men även 3:1 erbjuder sig osökt. Grad. Eller 27, resp. 292:1—5.

1 e. *Tref.* Ing. Eller 137:1—2. Grad. Det finns knappast någon anledning att frångå den traditionella 297. — EB:s bägge psalmer förvånar.

2 e. *Tref.* Ing. Kyrkan har ingen mäktigare symbol för kallelsen än klockornas klang. Eljest 25:1, som dock passar bättre som pred. st. v. Grad. Hjärtligare och mera folklig

än 256, som eljest bättre tillvaratar evangeliets tankar. Därtill kommer koralen.

3 e. *Tref.* Instämmer i Montan-Ströms erinringar beträffande såväl ing. som grad.

4 e. *Tref.* Ing. Adells förslag, 129: 3—4, gott; men kräver inte dagen en mindre mäktig koral? 129: 4 lämpar sig som slutvers. Grad. 407: 1—4 har dock sin rätta plats på 6 e. *Tref.* Ps. 408: 3—7 är här lika god och har därtill genom sin 5 vers en anknytning till episteln.

5 e. *Tref.* Dagen har delvis ändrat karaktär och blivit en »sammansatt apostladag» inom vår svenska kyrka. Det finns ingen anledning att frånga EB:s goda förslag; vill dock endast påpeka användbarheten av 236.

Kristi Förkl:s d. 475: 5—6; 140.

8 e. <i>Tref.</i>	425: 1—2; 397: 1—5.
9 » »	398: 1—2; 138: 7—9.
10 » »	205; 257.
11 » »	279: 1—2; 260.
12 » »	396: 2—3; 414.
13 » »	402: 1—2; 237.
14 » »	208: 1—2; 329: 1—3.

Kristi Förkl:s d. Psalmlistorna visar svårigheten att finna lämplig ing. ps. Peters har 45: 8 (!), tidigare, liksom nu Eidem och EB, 212: 3, Adell slutligen har 424: (3—)4. Bör inte 209: 1—2 också kunna komma i fråga?

8. e. *Tref.* Ing. EB:s 426: 3 är god, men 426: 4 återkommer på 23 e. *Tref.* Väljes den föreslagna 425: 1—2 kan vid sen hgm. 138: 1—2 erbjuda sig som alternativ. Grad. Dagens texter handlar mindre om falsk lära än om »villfarelse» (gamla EB); den nya episteln blott understryker detta. Renlärighetspsalmen 175 kan därför inte sägas vara alldeles lämplig. Adells förslag, 25, gott, men psalmen har här reserverats för Sexagesima. EB:s förslag är med förlov svagt.

10 e. *Tref.* Ing. Montan-Ström hävdar med rätta, att 205 är lyckligare än 261: 1—2. Peters har den både som gradual på denna dag och som ing. på 16 e. *Tref.*! Grad. Mot 159 kan endast ett invändas: den hör till psalmerna för Botdagen; bättre efter predikan.

12 e. *Tref.* Ing. 214: 1—2 är nog bra, men slutar olyckligtvis med semikolon. Grad. Liedgrens Effata-psalm är en stor tillgång denna söndag; Adell har 424: 4—7!

14 e. *Tref.* Ing. EB är föga lycklig. 208: 1—2 har här valts, dels för koralens skull, dels för att undvika ett alltför starkt föregripande av Tacksägelsedagens psalmer. Grad. Det är mig fast obegripligt, hur Peters och Adell kan placera 270, en parafra på Psalt. 51, på tacksamhetens söndag. Eidem visar här rätt.

15 e. <i>Tref.</i>	369: 1—2; 317: 3—8.
16 » »	424: 6—7; 573: 3—7.
17 » »	418: 1—2; 417: 1—3.
18 » »	395: 1; 174: 9—14.
19 » »	343: 1—2; 269.
20 » »	542: 1—2; 280: 4—6.
21 » »	378: 1—2; 315: 2—4.
22 » »	407: 3; 285.
23 » »	426: 3—4; 511: 4—6.
24 » »	549; 553: 1—5.
25 » »	588: 1; 590: 2—5.
Sönd. f. Domssön	257: 1; 597: 1—4.
Domssönd.	590: 1—2; 587.

15 e. *Tref.* Ing. Eller 319: 1—2. Det är varken nödigt eller lämpligt att som Peters och Adell bruka 317 både som ing. och grad. Eidem har en nyårspsalm! Grad. Montan-Ström påpekar att det synes viktigare få med vv. 7—8 än 1—2 av 317; slutverserna låter sig dock någon gång brukas som högmässans avslutning.

16 e. *Tref.* Grad. Så Montan-Ström. EB:s ena alternativ, 378, har relation till den tidigare brukade episteln!

17 e. *Tref.* Ing. 128:4—5 bättre som slutverser. Av den föreslagna 418:1—2 föregriper 2:a versen episteln.

19 e. *Tref.* Ing. Valet motiveras särskilt av den 2:a versen. EB:s förslag nog litet svagt. Grad. Eller 363:1—4.

21 e. *Tref.* Här har Montan-Ström tydligen funnit det rätta både beträffande ing. och grad.

22 e. *Tref.* Alla de psalmlistor som föregick EB, var överens om att sätta 407:1—4 som gradual på 4 e. *Tref.* och 407:3—6 i samma ställning på denna söndag. EB innebär härutinnan ingen förändring. Men är denna anordning verkligen så lycklig? Inte nog med att samma psalm får tjäna att präglä dagens budskap, vv. 3—4 är därtill gemensamma. Svagheten i den här föreslagna 285 är uppenbar: den berör ej det förlåtande sinnet mot nästan.

24 e. *Tref.* Ing. 549 eller 540 (Peters) ger bättre upptakt till mässan. Grad. EB:s (liksom Peters och Eidems) förslag 308:3—8 talar ej om uppståndelsen annat än i symbolisk mening. Den här föreslagna 553 »hör utan tvivel till de allra förnämsta dödsberedelsepsalmer vi äga» (Liedgren).

25 e. *Tref.* Grad. Vill man undvika v. 2 av ps. 590 (jfr. Domssönd.), kan 590:4—7 utgöra gradual.

Sönd. f. Domssönd. Ing. EB:s 426:5 är onekligen bättre som slutvers. Det måste beklagas att N. Ps. 663 utgick ur vår psalmbok; dess båda första verser vore här de bästa.

Marie Kyrkog. d 206:1—2; 32:1—4.

Marie Bebådelsed. 36:1—2; 45:4—6.

Midsommard. 474:1—2; 476.

Mikaelid. 143:1—2; 142.

Alla Helgons dag 4:1—2; 144.

Marie Kyrkog. d. Det vore en mycket tilltalande tanke att på de båda

Mariadagarna låta som graduale sjunga 58 (så Adell) och 61 (vilken Adell har som ingång i dess första vers). Nu är de föga brukade i våra församlingar, till dels därför att Annandag Jul i så hög grad saknar högtidens karaktär. Beträffande 32 kan man tveka inför dess koral, som onekligen varit hårt ansträngd under den föregående Jultiden. För Kyndelsmässan vill jag även framhålla 208 som möjlig gradualpsalm.

Marie Bebåd. d. Ing. 16:1 (EB) skulle passa bättre på Tacksägelsedagen, där den ju svarar mot episteln. Grad. Vv. 4—5 anknyter här till episteln. Jfr. Stadener i hans postilla och nu Montan-Ström.

Midsommard. Någon gång kunde nog 474 sjungas i sin helhet som gradual (så Eidem). I så fall gärna den sällan brukade 203:1—2 som ingång.

Botd. 158:1; 154:3—8.

Reform. d. 124:1—2; 161.

Miss. d. 248:1; 162.

Tacksäg. d. 8; 12.

Botdagen. Ing. Consensus har intill EB rätt om 158:1. Några andra skäl än möjligen de kyrkomusikaliska finns väl inte att frångå den.

Reform. d. Alins reformationspsalm har i vår nya psb. fått sin plats befast som dagens högtidspsalm; koralen är därtill påsktiden tillhörig. Möjligen kunde de båda första verserna brukas som ing. — med den följd att de tre sista verserna sällan bleve använda. Detta senare gäller inte i samma mån 124.

Miss. d. 248:1 ger utan tvivel det bästa anslaget; påskkoralen torde knappast kunna lägga något hinder i vägen. I så fall är fortfarande 118:1 en utväg, möjligen också 247:1.

Tacksäg. d. Ing. 8 är egendomligt nog förbigången av Peters, Eidem och Adell på böndagarna; den senare har

den dock på Nyårsdagen. Grad. 12 stämde, jublande 498 eller den äldre behåller sin plats som Tacksägelsedag- 13, på samma koral, kunde dock, sak- ens högtidspsal. Paul Nilssons hög- ligt sett, göra den rangen stridig.

Litteratur:

- G. T. Lundblad, Psalmvalslista för högmässogudstjänsten, 1904.
 Knut Peters, G. T. Lundblads Psalmvalslista. Ny, omarb. uppl., 1933.
 » » , Psalmvalslista, 1938.
 Erling Eidem, Förslag till revision av Den svenska kyrkohandboken, 1938.
 Arthur Adell, Den svenska kyrkohandboken, 1938.
 Erik Montan-Ake V. Ström, Högmässans psalmer, 1942.
 Tor Andrae, Några råd om psalmval. Ny Kyrkl. Tidskrift 1934, h. 5.
 Tor Andrae, Den nya psalmboken och dess bruk vid våra gudstjänster. Handlingar rörande prästmötet i Linköping 1940.
 Oscar Lövgren, Predikanten och sångvalet. Tidskrift för predikanter 1941, h. 12.

Olof Henricson.

Tvenne liturgisk-musikaliska handskrifter från reformationstiden.

Tidigare har jag i denna tidskrift (årg. 1935 s. 127—134) redogjort för ett par musikhandskrifter från 1500-talet, av vilka den ena, Skara stiftsbiblioteks musikhandskrift n:r 1, visserligen tidigare varit känd men aldrig närmare undersökt, under det att den andra, Bygdeåboken, dittills varit okänd. Meningen var att redan då publicera en utförlig redogörelse för handskrifternas text efter samma metod som angivits och exemplifierats i min uppsats »Till frågan om utgivandet av våra liturgiska musikhandskrifter» i denna tidskrift (årg. 1937 s. 164—175). Emellertid medgav icke tidskriftens utrymme just då tryckningen av det sammanbragta materialet och tanken fick förfalla. Först nu har möjlighet till publicering erbjudit sig.

Vid utskrivandet av manuskriptet har jag icke haft tillgång till vare sig Skara n:r 1 eller Bygdeåboken (ej heller till Breviarium Upsalense) utan måst lita uteslutande till mina för mer än 10 år sedan gjorda anteckningar. Jag har emellertid hellre tagit denna risk än skjutit tryckningen ytterligare på framtiden. Detta må anföras till ursäkt för den händelse en eller annan felaktighet skulle ha insmugit sig.

Som redan förut påpekats föreligger det ingen som helst tvekan om att de båda handskrifterna tillhöra Upsala stift. De överens-